

การศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี

A STUDY OF TOURISM POTENTIAL AND CREATING COMMUNITY-BASED TOURISM
PROGRAM AND LOCAL GUIDES OF NAKROW SUB-DISTRICT MUNICIPALITY,
MAE THA DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย

Kittisak Klinmuenwai

สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลพบุรี

kittiya_kitty@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษา ศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี 3) เพื่ออบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม นำเที่ยวในการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี 2) ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและค้นหากิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน 3) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถาม 4) อบรมและแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วมและการจัดการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชนเทศบาลตำบลนาครี จำนวน 400 คน ซึ่งเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม 2559 โดยใช้แบบสอบถาม โดยการเลือกแบบบังเอิญ และการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้นำชุมชนจำนวน 12 คนผ่านกิจกรรมเสวนากลุ่มย่อยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาค่าร้อยละรวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักผ่อน ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนเทศบาลตำบลนาครี มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่น่าสนใจ มีการเดินทางที่สะดวกสบายสามารถเลือกเดินทางได้หลากหลายรูปแบบโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่และชาวต่างชาติและได้สร้างรูปแบบเส้นทางจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจำนวน 1 เส้นทาง คือ เส้นทางท่องเที่ยวชมมัสการพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนแกะสลักไม้ และได้มีการจัดอบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข็ญ จังหวัดลพบุรี

คำสำคัญ : การสร้างรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยว, มัคคุเทศก์ท้องถิ่น, การท่องเที่ยวชุมชน

Abstract

The proposes of this research were to study of tourism potential and creating community-based tourism program and local guide of Nakrow Sub-district municipality, Mae Tha District, Lampang Province. This research aims to survey and study the abilities of the community guidelines, to find the development of community-based tourism of Nakrow Sub-district Municipality products by the Community tourism of Nakrow Sub-district Municipality to find the guideline to develop the tourism community, and creating a model Program of community -based tourism route and local guides. community-based tourism of Nakrow Sub-district Municipality, Mae Tha District, Lampang Province. The research is divided as follows: 1) to survey and study the basic information of the community meetings, sub-segments Nakrow Sub-district Municipality. 2) to analyze potential and find activities related to the community. 3) to collect data and interview field trip tourists. 4) to exchange knowledge and training focuses on the co-operation and tourism management by community. This research is an action research which collecting data from 400 tourists and community people by questionnaire random and 12 persons of the community leaders by in-depth interviews data collection began in early October to January 2016.

The research results showed that the potentiality in tourism management community on all aspects of 6 elements included the attractions of the ability to access the facilities, the hotels offer the tourist activities and the value-added services are in the highest level. The majority of people in the community believe that Nakrow Sub-district Municipality is plenty of tourist resources, history, cultures, tradition and lifestyles of the Community. A model program of Nakrow community - based tourism was created for travel on cultural and historical tourism route, study way of life with wood carving community. And also create training program for local guide of Nakrow Sub-district Municipality, Mae Tha District, Lampang Province.

Keyword: Program of community -based tourism route, local guides, Community-based tourism

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่จัดได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวแทบทุกประเภททั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม และในยุคปัจจุบันประเทศไทยก้าวขึ้นมาเป็นประเทศชั้นนำทางการท่องเที่ยวและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทั่วโลก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีบทบาทและความสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังแนวคิดภายใต้สโลแกนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย "เมืองต้องห้าม...พลาด" ตาม แนวคิดปีท่องเที่ยววิถีไทย ได้คัดเลือก 12 จังหวัดทางเลือก จาก 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ตามแนวนโยบายเชิงกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อขยายฐานการท่องเที่ยวจากจังหวัดหลักที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เชื่อมโยงท่องเที่ยวไปยังจังหวัดทางเลือกทั้ง 12 จังหวัด และจังหวัดลำปาง เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีศักยภาพ มีจุดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิต และศิลปวัฒนธรรม และมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว และยังคงสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยว "ลำปางเมืองต้องห้าม...พลาด เมืองที่ไม่หมุนไปตามกาลเวลา" ซึ่งจะมีการเปิดเส้นทางและแหล่ง

ท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่ของจังหวัดลำปาง เพราะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยถึงปีละกว่าแสนล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในเรื่องของการท่องเที่ยวและยังเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยอีกด้วย

จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ที่มีความเก่าแก่และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ชื่อของเขลางค์นครอันเป็นเมืองในยุคแรกๆ และนครลำปาง ปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง ทั้งจากตำนานศิลาจารึกพงศาวดารที่มีอายุเก่าแก่ประมาณกว่า 1,300 ปี ตั้งแต่สมัยทวารวดีเป็นต้นมา โดยมีหลักฐานปรากฏในทางโบราณคดียุคสำคัญทางประวัติศาสตร์นับได้ถึง 6 ยุค ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้จังหวัดลำปาง เป็นแหล่งอารยธรรมล้านนาไทยที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าจังหวัดใดๆ อีกทั้งชาวลำปางมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ แม้ว่าจังหวัดลำปางจะเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเองและมีวัดวาอารามที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มากมาย รวมถึงรถม้าพาหนะคู่เมืองที่ยังมีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่จังหวัดลำปางยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในเรื่องการท่องเที่ยวเนื่องจากขาดการสนับสนุนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารทางการท่องเที่ยวของชุมชน จังหวัดลำปาง (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, 2558) จึงเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญภายในจังหวัดลำปางที่มีความเป็นมาที่น่าสนใจ ลำปางจึงเป็นเพียงทางที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่านเพื่อไปท่องเที่ยวจังหวัดอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ เชียงรายเท่านั้น และในเรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวทางภาครัฐยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ทำให้การกำหนดแนวทางเป็นเพียงแนวทางของภาครัฐเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงของคนในพื้นที่ เมื่อคนในพื้นที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการอาจทำให้ผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียจากการพัฒนาไม่สนใจที่จะรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้คงอยู่หรือการพัฒนาเป็นประโยชน์อยู่เพียงแค่วงกลมคนกลุ่มเดียว ซึ่งถ้าไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านลบที่มีต่อทรัพยากรท่องเที่ยวแล้วอาจจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวอันเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน (นำชัย ทนุผล, 2542) โดยการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการในพื้นที่และลดปริมาณความยากจนและเพิ่มรายได้ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนานั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและให้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวคงอยู่ต่อไป ซึ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญได้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดลำปาง กระตุ้นให้ชุมชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในสถานที่ที่สำคัญและมีชื่อเสียงในจังหวัดลำปางเพิ่มขึ้น อันเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งให้มีการดำเนินการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนของเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเท จังหวัดลำปาง จึงมีความสำคัญเนื่องจากเทศบาลตำบลนาครีมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นถึงหมู่บ้านไม้แกะสลักOTOP 5 ดาวทางการท่องเที่ยว ทางศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมท้องถิ่นและธรรมชาติ รวมถึงการเป็นชุมชนโฮมสเตย์ เพื่อที่เป็นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครีและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือนโดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนและมีคู่มือท้องถิ่นเพื่อคอยอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆของชุมชนได้อย่างดีและถูกต้อง และเป็นการช่วยส่งเสริมทำให้ทำให้เทศบาลตำบลนาครีสามารถพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญได้ (ธวัช แก้วเกิด, 2559) จากเหตุผลดังกล่าวจึง

ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนในสถานที่ที่สำคัญและมีชื่อเสียงในชุมชนของตนเองเพิ่มขึ้นและการจัดการให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคอยนำชม นำเที่ยวให้ข้อมูลของชุมชนที่ถูกต้องและคอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีเอกลักษณ์ของชุมชน อันเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งให้มีการดำเนินการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักและหวงแหนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเกิดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ด้านต่างๆซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจศักยภาพและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง
3. เพื่ออบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม นำเที่ยวในการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในพื้นที่ เพื่อการศึกษาศักยภาพและการสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง
2. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, การท่องเที่ยวโดยชุมชนและรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน, แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม, รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนังจังหวัดลำปาง
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนเทศบาลตำบลนาครี (2) ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในชุมชนเทศบาลตำบลนาครี การเลือกกลุ่มตัวอย่างรวมกันจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการในการคำนวณเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง(Simple Size)จากสูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973)โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนเทศบาลตำบลนาครี 200 คนและประชาชนที่มีภูมิลำเนาในชุมชนเทศบาลตำบลนาครี 200 คน และ (3) ผู้นำชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนังจังหวัดลำปาง จำนวน 12 คนซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการวิจัย พร้อมทั้งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่าIOCโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวได้แก่ แบบสอบถาม

(Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ และรูปแบบและพฤติกรรมทางการท่องเที่ยว ตอนที่ 2 ความต้องการต่อการสร้างรูปแบบเส้นทางและศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในด้านต่างๆ เป็นต้นลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert's rating scale, 1967) เป็นแบบให้เลือกตอบ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด โดยการให้คะแนนความต้องการจะเรียงจากมากไปน้อย คือ 5,4,3,2,1 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามและข้อเสนอแนะอื่นๆของประชาชนและนักท่องเที่ยวลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended questions) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีประเด็นคำถามดังนี้

- นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว รูปแบบเส้นทางและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง
- ความคิดเห็นถึงจุดเด่นจุดด้อยของศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
- ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง โดยใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา ในแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยเลือกหมู่บ้านที่มีศักยภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านน้ำไทรง (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 2 บ้านหลวง (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 5 บ้านหลายทุ่ง (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 6 บ้านหลุก (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 7 บ้านหนองถ้อย (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 9 บ้านฮ่อม (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 10 บ้านหมี่ียง (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 11 บ้านหลุกแพะ (เขตเทศบาลตำบล) หมู่ที่ 12 บ้านหลุกใต้ (เขตเทศบาลตำบล) โดยแบ่งเป็นประชาชนในแต่ละชุมชนทั้ง 9 ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง จำนวน 200 คนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในเขตเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง จำนวน 200 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ลงเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม 2559 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนด้านต่างๆ และนำผลข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยสถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ของแต่ละตอนนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลนาครี และผู้นำชุมชนใกล้เคียง ปรากฏท้องถิ่น พระสงฆ์ กำนัน นายกเทศบาลตำบลนาครี และสมาชิกเทศบาลตำบลนาครี จำนวน 12 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนโยบายต่างๆ ของศักยภาพและแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง หลังจากนั้นจัดเวทีเสวนาโดยประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อทำการสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม ประเมินผลการดำเนินงานตามที่ได้ปฏิบัติและวัดผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดที่กำหนด เป้าหมายและผลการวิเคราะห์ศักยภาพต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการออกแบบเส้นทางทางการท่องเที่ยวในระดับชุมชน เพื่อการจัดการโดย

ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ผลจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียงโดยนำมาจัดประชุมในรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ และนำผลมาสร้างเส้นทางการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวรวมถึงเส้นทางการท่องเที่ยวและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

ตารางผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพในด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวชุมชนด้านต่างๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อด้านศักยภาพด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านต่างๆ

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อศักยภาพขององค์ประกอบการท่องเที่ยว

ศักยภาพองค์ประกอบ การท่องเที่ยวชุมชนด้านต่างๆ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D.
1. ด้านความพร้อมในการวางแผนและ พัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว	26.1	49.8	14.0	7.7	2.4	3.89	0.83
2. ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ทรัพยากรการท่องเที่ยว	25.9	39.8	28.6	5.6	0.1	3.86	0.44
3. ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและ โปรแกรมการท่องเที่ยว	24.9	48.2	24.1	2.4	0.4	3.94	0.58
4. ด้านความสามารถในการเข้าถึงและด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก	22.9	47.3	25.8	3.2	0.8	3.88	0.65
5. ด้านการบริการและที่พักแรม	28.1	41.4	22.3	7.9	0.3	3.88	0.70
6. ด้านการมีส่วนร่วมด้านบริการเสริม (ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ ระลึก นำเที่ยวและมัคคุเทศก์และด้านอื่นๆ)	32.3	42.5	23.1	2.1	-	4.18	0.98
รวม	26.7	44.8	23.0	4.8	0.7	3.94	0.49

ของชุมชนด้านต่างๆและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มากทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพร้อมในการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว (ร้อยละ 49.8) ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 48.2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 47.3) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมด้านบริการเสริม (ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก นำเที่ยวและมัคคุเทศก์และด้านอื่นๆ) (ร้อยละ 42.5) องค์ประกอบด้านที่พักแรม (ร้อยละ 41.4) องค์ประกอบด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรการท่องเที่ยว (ร้อยละ 39.8)

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดเด่นและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง โดยส่วนใหญ่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ศาสนา พิธีกรรม ประเพณี และ

วิถีชีวิตที่สะท้อนภูมิปัญญาเช่นชุมชนหมู่บ้านแกะสลักไม้ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของคนในท้องถิ่น โดยภาครัฐและเอกชน ได้วางแผนให้ความรู้กับชาวบ้านให้ทั่วถึงในทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ และภาคธุรกิจต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้มากขึ้นและให้เข้าใจถึงแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการสร้างมีส่วนร่วมและให้ความรู้แก่คนในชุมชน ในการสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง และจัดรูปแบบที่พักแรมของชุมชนและนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน รวมไปถึงการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้รถม้าม้าเที่ยวภายในพื้นที่ท่องเที่ยวของชุมชน

2. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรการท่องเที่ยว มีการให้ความเข้าใจถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ ซึ่งได้มีแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยให้คนในชุมชนคอยเป็นหูเป็นตาช่วยกันสอดส่องดูแลพื้นที่โดยรอบร่วมกัน ร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมได้มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องทางประเพณี วิถีชีวิตต่างๆที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไม่ให้เกิดการผิดแบบแผนไปจากเดิม โดยการร่วมมือกันของคนในชุมชนจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นปัจจุบัน ซึ่งมีคนในชุมชนเริ่มหันกลับมาทำงานที่บ้านมากขึ้น จึงพยายามหาช่องทางการประกอบอาชีพทำให้เกิดการพัฒนาคนในชุมชน โดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และมีการจัดพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชน และเป็นการกระตุ้นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่มาในช่วงฤดูการท่องเที่ยว หรือบางฤดูกาล ซึ่งในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหลัก คือ วัดบ้านหลุกวัดถ้ำพระสบาย วัดพระธาตุดอยพระผานถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม ในด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรมชุมชนยังมีประเพณีที่สำคัญ และมีชื่อเสียง เช่น งานล่องสะเปา งานปีใหม่เมือง ซึ่งในชุมชนยังขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้เช่นหมู่บ้านไม้แกะสลักและงานโอท็อปต่างๆที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมยังน้อยอยู่มาก และสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้หลากหลาย และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาที่พักภายในชุมชน

4. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านความสามารถในการเข้าถึงและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชนจะต้องมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลของการท่องเที่ยวชุมชนที่มีข้อมูลมากขึ้น เพื่อให้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์เส้นทางการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการจัดทำเป็นคู่มือหรือเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนและการสร้างฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มช่องทางการหาข้อมูล และต้องเพิ่มป้ายบอกทางและบอกรายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และมีการจัดให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีหรือการศึกษาธรรมชาติ หรือศูนย์หัตถกรรมต่างในชุมชนโดยการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและให้ความรู้ในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นแก่คนในชุมชนหรือปราชญ์ชาวบ้านไว้คอยแนะนำสถานที่และกิจกรรมต่างสำหรับนักท่องเที่ยว

5. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านที่พักแรม ชุมชนมีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ยังคงขาดความรู้ในข้อมูลทางการท่องเที่ยวเชิงลึกและไม่เป็นที่นิยมของชุมชนในการดำเนินการ ชุมชนขาดงบประมาณในการพัฒนาสภาพของพื้นที่เช่นถนนหนทางไม่สะดวกในการเข้าสู่พื้นที่ชุมชน เนื่องจากเป็นพื้นที่เล็กๆทำให้รถนำเที่ยวเข้าถึงลำบาก และสถานที่พักในชุมชนมีน้อยและกลุ่มชาวบ้านที่เข้าใจเรื่องการจัดการด้านที่พักและสถานที่ประกอบกิจกรรมมีจำนวนน้อยและควรเพิ่มพื้นที่สำหรับสร้างห้องน้ำสาธารณะในการรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วยและจัดเส้นทางรถม้าและรถจักรยานให้เป็นสัดส่วน และมีการจัดรูปแบบที่พักโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

6. ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน ด้านบริการเสริม (ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก นำเที่ยว และมัคคุเทศก์และด้านอื่นๆ) โดยเฉพาะร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีอาหารพื้นเมืองให้บริการและมีกลุ่มแม่บ้านของชุมชน ในการบริหารจัดการอาหารแบบท้องถิ่นที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชน แต่ยังคงพัฒนาการบริการเสริมต่างๆ ด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ตู้ ATM เพื่อไว้ส่งไปสการ์ตหรือรูปภาพต่างๆทางไปรษณีย์ไปยังเพื่อนหรือญาติที่ไม่ได้มา เที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆด้วย ร้านอินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และสถานบริการ สถานพยาบาลภายในแหล่งท่องเที่ยวให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

ผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

ชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีสถานที่ที่สามารถจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวภายใน ชุมชนได้แก่ วัดบ้านหลุก วัดถ้ำพระสบาย วัดพระธาตุดอยพระฉานถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางศาสนาและวัฒนธรรม ใน ด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรมชุมชนยังมีประเพณีที่สำคัญและมีชื่อเสียงของชุมชน และความงดงามเชิงนิเวศ กับสะพานไม้เก่า (ขัวมุง) เก่าแก่กว่า 100ปี หรือจะเลือกล่องเรือชมนกเป็ดน้ำและบึงบัวได้อีกด้วย และชุมชนได้รวมออกแบบกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้เช่นหมู่บ้านไม้แกะสลักและงานโอท็อปต่างๆ ที่ชุมชนมีและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างรูปแบบ เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้หลากหลายโดยการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของ ชุมชนทั้ง 9 ชุมชน และศูนย์กลางของชุมชน มีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น งานแกะสลักไม้ต่างๆ ข้าว แดงตัน ปลาดีนไต้ จักรสานกลองข้าว พรหมเข็ดเท้า ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น ในด้านศิลปวัฒนธรรมชุมชนยังมีประเพณีที่ สำคัญ และมีชื่อเสียง เช่น งานล่องสะเปา งานปีใหม่เมืองที่สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมเส้นทางการท่องเที่ยวในระยะ สั้นๆได้และเป็นการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยในด้านการบริหารจัดการมี องค์การบริหารส่วนตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวของ ชุมชน และชุมชนเทศบาลตำบลนาครี ยังมีโอกาสที่สำคัญด้านการท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวและมีการจัดพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชน ไปตลอดจนถึงการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ และเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้นำชุมชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวของชุมชนจาก ทุกภาคส่วน อาจเป็นโอกาสดีในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนได้ในอนาคต และจากสถานที่สำคัญต่างๆ และภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชนจึงได้จัดการการออกแบบโปรแกรมเส้นทางและทดลองเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ได้นำมาสู่การพัฒนาและสร้างโปรแกรมเส้นทางดังนี้ (โปรแกรมทัวร์ 1 วัน) เป็นเส้นทางการ ท่องเที่ยวชมมัสการพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนแกะสลักไม้เชิงการเรียนรู้และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

ผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่ออบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม นำเที่ยวในการ ท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

ชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีการประชาสัมพันธ์โดยการคัดเลือกตัวแทนจาก ชุมชนทั้ง 9 หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาครีและรวมกลุ่มของเยาวชน ประชาชน เพื่อจัดการอบรมเพื่อสร้างมัคคุเทศก์ อาสาในพื้นที่เพื่อคอยบรรยายนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชน โดยได้รับข้อมูล ความรู้เพิ่มเติมในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ดีในการนำชม นำบรรยายแบบมีแบบแผนและแนวทางในการ นำชมแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภทของชุมชนได้อย่างดีขึ้นและเข้าใจในบทบาทของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และถึงการออกแบบ และสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชน มีการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนจัดรวมกลุ่มเพื่อ สอนและสาธิตกิจกรรมท้องถิ่นของชุมชนเพื่อก่อให้เกิดรายได้บางส่วน โดยมียุวมัคคุเทศก์และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นกลุ่มนำร่อง

ในการอธิบายวิธีการทำกิจกรรมทางภูมิปัญญาของท้องถิ่นต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มอาหารขันโตกของท้องถิ่นไว้รองรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

สรุปและอภิปรายผลความคิดเห็นศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี

อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมในการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว พบว่า มีศักยภาพและการจัดการอยู่ในระดับมากในทุกข้อ โดยเฉพาะในด้านแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานยังคงความเป็นเอกลักษณ์และมีการอนุรักษ์ไว้อย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่มีความสมบูรณ์ทางโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีความเป็นเอกลักษณ์มีชื่อเสียงและมีการอนุรักษ์รักษาไว้เป็นอย่างดี จึงเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัส สอดคล้องกับ โดเนลสัน (Donaldson, R. 2007) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของเมืองเล็กๆ จึงเจริญเติบโต ดึงดูดประชากรในเมืองช่วงเวลาเดินทางมาพักผ่อนวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน และมีคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต ประกอบกับพื้นที่โดยรอบมีแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดใจที่มีชื่อเสียง จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว จึงเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ซึ่งจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาก่อให้เกิดความแออัดของพื้นที่ นักท่องเที่ยวจึงต้องการความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ เชิงวิถีชีวิตชุมชน เพื่อลดความกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับนักท่องเที่ยวต้องการความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากปริมาณของนักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถดูแลความสะอาดได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงจากจำนวนนักท่องเที่ยว และบรรยากาศหรือสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวที่แออัดไปในบางสถานที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเห็นวิวทิวทัศน์หรือสัมผัสบรรยากาศ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่

2. ด้านความสามารถในการเข้าถึง พบว่า มีศักยภาพและการจัดการอยู่ในระดับที่มาก โดยเฉพาะการมีป้ายบอกทางและสัญลักษณ์ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และเนื่องจากสภาพสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ค่อนข้างอยู่อย่างกระจายตัวและมีเส้นทางของถนนหนทางที่เข้าถึงได้อย่างยากลำบาก มีถนนขนาดเล็กรถใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ห่างกัน และไม่มีการจัดเส้นทางเชื่อมโยงกันของการเดินทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และการบริการยานพาหนะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยังมีเพียงรถม้า นำชมแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวเท่านั้น สอดคล้องกับ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธรและกัญญากาญจน์ ไชเออร์ส (2559) ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวและการได้รับการสนับสนุนข้อมูลในการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงในสถานที่ของการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว สามารถที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยสถานที่ท่องเที่ยวต้องมีความสะดวกสบายและง่ายในการเดินทาง โดยต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวช่วงเวลาในการเข้าชม การค้นหาและการเข้าร่วมกิจกรรม บุคคลที่ร่วมเดินทาง และแนวโน้มส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้กลับมาท่องเที่ยว รวมไปถึงการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวอีกด้วย

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า มีศักยภาพและการจัดการอยู่ในระดับมากในทุกข้อ โดยเฉพาะสถานที่ตั้งของร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง เพราะเวลามาท่องเที่ยวจะหาร้านค้าในการซื้อของได้ยากมากและยังขาดห้องน้ำที่สะอาดและจำนวนมากภายในแหล่งท่องเที่ยวสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้พิการซึ่งมีความต้องการมีห้องน้ำและเส้นทางเดินที่เหมาะสม และพบว่าไม่มีแผนที่แสดงสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อเป็นจุดบอกเส้นทางเดินทางและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชน และในปัจจุบันระบบการสื่อสารและโทรคมนาคมระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญและเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงดึงดูดใจและการค้นหาข้อมูลแบบออนไลน์ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ บูฮาลิส (Buhalis, D. 2000) ที่ว่า จะต้องมียุทธศาสตร์การให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวนี้ให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ เกิดความรู้สึกปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยวในระยะเวลาที่นานขึ้น เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ภัตตาคาร โทรศัพท์ แผนที่ ร้านขายของ เป็นต้น เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งสำคัญหรือปัจจัยที่ทำให้สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งอยู่ในความนิยมของนักท่องเที่ยว

4. ด้านสถานที่พักผ่อน พบว่า มีศักยภาพและการจัดการในระดับมากทุกด้าน โดยนักท่องเที่ยวต้องการให้ที่พักมีรูปแบบการบริการห้องพักที่มีความหลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยว มีราคาห้องพักที่เหมาะสม และสภาพของห้องพักมีความกลมกลืนกับสภาพแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ ที่มีการบริการตามลักษณะวิถีชีวิตของคนชุมชน เป็นต้น นักท่องเที่ยวมีความต้องการได้รับความความสะดวกสบายจากที่พัก เช่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ มีการรักษาความปลอดภัยทั้งในและรอบบริเวณที่พัก ต้องการให้ที่พักตั้งอยู่ในทำเลที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้สะดวก เพราะแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะห่างกัน ทำให้การเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุด ต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางใช้เวลาค่อนข้างมากในการเดินทาง จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ที่พักตั้งอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยว เพื่อความสะดวกในการเดินทาง โดยนักท่องเที่ยวยังต้องการได้รับความความสะดวกสบายในการจองที่พัก โดยผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อความสะดวกและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่คนไทยนิยมค้นหาที่พักเพื่อค้นหาข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาข้อมูลทันสมัยล่วงหน้า สอดคล้องกับ วราภรณ์ ไทยดำรงเดช (2552) กล่าวว่า ผู้ใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวไทยให้ความสำคัญกับเว็บไซต์การสำรองที่พักที่มีความหลากหลาย และมีการอัพเดทข้อมูลให้ครบถ้วนตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และมีการส่งเสริมการขายของที่พัก ด้วยการลดราคา ให้ข้อเสนอที่น่าสนใจ

5. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่า มีศักยภาพและการจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเฉพาะกิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตชุมชนยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี และมีการจัดส่งเสริมกิจกรรมไหว้พระ เพื่อสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และมีชื่อเสียงในชุมชน อาจเป็นเพราะชุมชนลำปางหลวงมีเอกลักษณ์ในศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต การแต่งกาย อาหาร และภาษาที่เด่นชัด และยังมีวัดพระธาตุลำปาง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของชุมชนซึ่งโดยส่วนมากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง จะนิยมมาดูงานหรือแหล่งภูมิปัญญาหมู่บ้านไม้แกะสลักและมาไหว้พระและเที่ยวชมความงามของวัดวาอารามที่มีศิลปะแบบพม่า และล้านนา โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับความสนุกและเพลิดเพลินจากกิจกรรมในชุมชนซึ่งนักท่องเที่ยวไม่สามารถพบเห็นได้ในเมืองที่มีการแข่งขันและอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ สอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ที่ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการเรียนรู้และความภาคภูมิใจที่เน้นเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม หรือปัจจัยที่จูงใจสำคัญที่กระตุ้นให้คนเดินทางไปท่องเที่ยวไว้ว่า เกิดจากความต้องการผจญภัย ความต้องการค้นพบสิ่งใหม่ๆด้วยตนเอง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังต้องการประเภทของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ น้ำตก ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การปลูกผักปลอดสารพิษ สาธิตแปลงปลูก ฟาร์ม ไร่ต่างๆ เป็นต้น

6. ด้านบริการเสริม(ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก นำเที่ยวและมัคคุเทศก์และด้านอื่นๆ) พบว่า มีศักยภาพและการจัดการในระดับมากทุกด้านโดยเฉพาะร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีอาหารพื้นเมืองให้บริการ สินค้าที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชน อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวต้องการค้นหาประสบการณ์แปลกใหม่และสร้างคุณค่าให้กับการเดินทางในแต่ละครั้งผ่าน มัคคุเทศก์มีความซื่อสัตย์ มีเมตตาริจิตและให้ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมได้ดี ซึ่งจะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ นำชม และแนะนำสิ่งต่างๆในชุมชนให้นักท่องเที่ยวรู้จัก รวมไปถึงความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ตู้ ATM เพื่อไว้ส่งไปสการ์ตหรือรูปภาพต่างๆทางไปรษณีย์ไปยังเพื่อนหรือญาติที่ไม่ได้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆด้วย ร้านอินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และสถานบริการสถานพยาบาลภายในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ บุษาริส (Buhalis, D. 2000) ที่ว่าบริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นบริการที่นอกเหนือจากบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยปกติการบริการนี้ทางภาครัฐจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนา เพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลพลอยได้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดลำปางยังมีความต้องการด้านร้านบริการอาหารและเครื่องดื่มที่มีจำนวนเพียงพอและมีการบริการอาหารพื้นเมืองของท้องถิ่นอีกด้วย

สรุปและอภิปรายเพื่อพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง

จากศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้านต่างๆของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง ที่มีความหลากหลายทั้งทางความเชื่อทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นประเพณี วิถีชีวิตรวมไปจนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่จากต้นทุนบรรพบุรุษของชุมชนในบริบทของพื้นที่ และมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะเอกลักษณ์และจุดเด่นของชุมชนทั้ง 9 ชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในความเป็นหมู่บ้านโอท็อป หมู่บ้านไม้แกะสลักภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน และมีความต่อเนื่องของทรัพยากรทางธรรมชาติและมีความต่อเนื่องทางวัฒนธรรม ของชุมชนและคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและศักยภาพที่เหมาะสมของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและสามารถพัฒนารูปแบบเส้นทางและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนได้ในอีกหลายรูปแบบได้ในอนาคตโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่เป็นหลัก และได้พัฒนาและสร้างโปรแกรมเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนได้ (โปรแกรมทัวร์ 1 วัน)เส้นทางท่องเที่ยวชมมัสการพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนแกะสลักไม้ เทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง สอดคล้องกับ วุฒิชชาติ สุนทรสมัยและปิยะพร ธรรมชาติ (2559) ชุมชนที่มีต้นทุนทางการท่องเที่ยวและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ได้แก่ กลุ่มปลูกและแปรรูปสมุนไพรไทย มีความสนใจและเข้าใจในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นอย่างดี มีความรู้ด้านสมุนไพร และการบำบัดเพื่อสุขภาพ รวมถึงวัฒนธรรมและวิถีของท้องถิ่นและชุมชนเองก็มีศักยภาพเพียงพอต่อการรวมกลุ่มในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพ และการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชนดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ภาครัฐและเอกชนโดยทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้มแข็งด้านเครือข่ายและทำให้เกิดศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนรวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายของธุรกิจชุมชน อันนำมาซึ่งการพัฒนาเครือข่ายชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปและอภิปรายเพื่ออบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม นำเที่ยวในการท่องเที่ยวของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง

จากการสนับสนุนให้ชุมชนเกิดการรวมตัวกันในลักษณะการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยการเรียนรู้ร่วมกัน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและการอบรมและสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม และการสร้างความตระหนักในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง ซึ่งมี

เอกลักษณ์ของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวิถีชีวิตรวมไปจนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่จากต้นทุนบรรพบุรุษของชุมชน ในบริบทของพื้นที่ การจัดอบรมเพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นจำนวน 20 คน เพื่อให้คนในพื้นที่ได้เข้าใจและสามารถบรรยาย นำชมความสถานที่ต่างๆ ของพื้นที่ชุมชนรวมไปถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างถูกต้องและเข้าใจในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของชุมชน และ ก่อให้เกิดรายได้เสริมจากงานประจำและเกิดความหวงแหนในประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตนเอง สอดคล้องกับ อรจนา จันทรประยูรและคณะ(2554) การพัฒนาเพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นของชุมชน คนใน ชุมชนมีปัญหาด้านการขาดความรู้อย่างเพียงพอและทักษะด้านการพูด ด้านการสื่อความหมายและการเล่าเรื่องราว รวมถึง จำนวนมัคคุเทศก์ในชุมชนมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยว และพบว่าชุมชนมีความต้องการในการพัฒนาจำนวน มัคคุเทศก์รุ่นใหม่ในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มความรู้และทักษะในการพูด เทคนิคต่างๆ ในการสร้างการมีส่วนร่วม ระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว เรื่องบทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ทั้งนี้การศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป คือ 1) ควรมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวอย่าง ต่อเนื่องมีการประสานกับบริษัทนำเที่ยวและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวหรืออาจมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวตามเส้นทาง ในหมู่บ้านเพื่อให้เห็นวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ควรมีการให้บริการในขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การให้ข้อมูล ให้เข้าใจกรยาน นำเที่ยวโดยคนในท้องถิ่น บริการอาหารพื้นเมือง และชมการสาธิตการทำงานหัตถกรรม มีของที่ระลึกและน้ำดื่มจำหน่าย แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้นและ 2) เนื่องจากการดำเนินงานการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง อาจจะเป็นพื้นที่จำกัดและอาจจะต้องมีการศึกษาและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี ร่วมกันกับชุมชนใกล้เคียงที่มีจุดเด่นทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). *ประวัติศาสตร์นครลำปาง*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.lampang.go.th/lamp.html>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). *บทวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดการท่องเที่ยวไทยในต่างประเทศ*. จุลสารวิชา อีเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: กรุงเทพฯ. 11(1): 12-14.
- รัช แก้วเกิด. นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. (2558, มกราคม 4). สัมภาษณ์.
- นำชัย ทนุผล. (2542). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว คณะธุรกิจ การเกษตร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธรและกัญญากาญจน์ ไชเออร์ส. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ตามทัศนะ ของนักท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 10(22): 61-66.
- วรภรณ์ ไทยดำรงเดช. (2552). *พฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ในการสำรองที่พักของนักท่องเที่ยวไทย*. บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัยและปิยะพร ธรรมชาติ. (2559). รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อการ พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. 21(3): 167-181.

- อรจนา จันทร์ประยูร และคณะ. (2554). *การพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลป่าไร่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานผลการวิจัย คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management*. 21(1): pp. 97-116.
- Donaldson, R. (2007). *Tourism in Small Town South Africa*. In Rogerson, C.M. & Visser, G. eds. *Urban Tourism in the Developing World: the South African Experience*. New Jersey.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale. reading in attitude, theory, and measurement*. New York: Wiley & Son.
- Yamane , T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. 3rd ed. Singapore: Harper International Editor.

Translated Thai References

- Chantraprayoon, O. et al. (2011). *Local guide's Competency Development Case Study in Pa-pai Sub-District, Sansai District, Chiang Mai Province*, Research Report, School of Tourism Development, Maejo University, Chiang Mai. (in Thai)
- Department of Information and Communications. (2015). *History of Lampang*. Retrieved August, 20, 2015, from <http://www.lampang.go.th/lamp.html> (in Thai).
- KeawKerd, Thawat. Mayor of Nakua sub-district Municipality, Mae-tha, Lampang Province. (2015, January 4). Interview. (in Thai).
- Pongwiritthon, Ratthanan and Syers, Kanyakan. (2016). Guidelines for Sustainable Chiang Mai tourism development according to the attitude of tourists. *Journal of Thonburi University*. 10(22): 61-66. (in Thai).
- Soonthonsmai, Vuttichat and Thammachart, Piyaporn. (2016). Community-Based Healthy Tourism Patterns for Sustainable Development of Community-Based Enterprise Networking in Prajinburi Province. *Journal of the Association of Researchers*. 21(3): 167-181. (in Thai).
- Thaidumrongdej, W. (2009). *Thai tourists behavior in using website for hotel resservation*. Master degree of business, Srinakharinwirot Universit. (in Thai).
- Thanuphon, Numchai. (1999). *Ecotourism Management*. 2ed. Chiang Mai: Tourism Management Major, Agro-business Faculty. Maejo University Press. (in Thai).
- Tourism Authority of Thailand. (2005). *Analysis Thai Tourism's marketing outboundsituation*. *Journal of Electronic tourism authority of Thailand: Bangkok*. 11(1): 12-14. (in Thai).
- Jittungwattana, Boonlert. (2005). *Sustainable Tourism Development Planning*. Chiang Mai. Faculty of Humanities, Chiang Mai University Press. (in Thai).